

щодо неповнолітніх в Україні, яка була затверджена Указом Президента України 24.05.2011 № 597, і стосуються вони лише залучення неповнолітніх до суспільно-корисної праці, без вказування чітких методів та засобів такої діяльності держави. Це ще раз підтверджує, що для вирішення як даної проблеми, так і загалом питання працевлаштування молоді, слід оперативно реагувати на проблеми як на законодавчому рівні, так і на практиці застосування прийнятих норм.

Література

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 43.
2. Про соціальне становлення та розвиток молоді в Україні: Закон України від 5 лютого 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 16 – Ст. 167.
3. Проект Трудового кодексу України від 27 грудня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014 – № 1658 – Ст. 34.
4. Інформація про напрямки діяльності та контакти молодіжних центрів праці в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/17345>.

УДК 342.92:357.8

Кушинська Л. А., к.і.н., доцент,
Національний університет театру,
кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, м. Київ, Україна

МІСЦЕ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ У ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розбудова української правової системи, що триває чверть століття, досі має відкриті питання. Від їх вирішення залежить, яке місце посіде вітчизняна правова система у новому світовому правопорядку – країни-споживача, котра не встигає за глобальним розвитком, або ж держави, котра віднайшла свій унікальний шлях використання власного ресурсу та своє місце серед інших гравців. Постіндустріальне суспільство розвивається згідно своїх об'єктивних законів та долає нові виклики. Наша держава перебуває у пошуку свого місця серед правничих систем сучасності, тож, в процесі своєї кодифікаційної роботи потребує врахування вітчизняних правових цінностей, ретельного перегляду пострадянської правової спадщини, а також гармонізації законодавства згідно взятих на себе міжнародних зобов'язань. Врахування вітчизняних правових цінностей є не лише конституційною вимогою, але й запорукою законності й правопорядку в країні. Стаття 11 Конституції України проголошує, що держава сприяє консолідації та розвитку української

нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України [1, с. 6]. Закон України «Про культуру» зобов'язує поважати культуру, мову, традиції, звичаї та обряди Українського народу, а також піклуватись про естетичне виховання і культурний розвиток дітей, прилучення їх до цінностей вітчизняної і світової культури [2]. Перегляд пострадянської правової спадщини наразі триває повільно й стрибкоподібно. Очевидною є тенденція паралельного існування публічних гарантій та приватних механізмів реалізації таких. Оригінальне вітчизняне цивільне законодавство, що з'явилося лише у липні 1963 року, мало чим відрізнялося від союзного. Головною його особливістю було нетрадиційне ставлення до приватної власності. На деякі об'єкти права особистої власності громадян у законодавстві передбачалися обмеження щодо їх кількості або розмірів (наприклад, щодо жилих будинків, нежилих будівель, продуктивної і робочої худоби, дозволених дрібних засобів виробництва) [3]. Проникнення в правовідносини комерційного елемента (індивідуальна трудова діяльність, підприємництво, безготівковий розрахунок), вимагало відповідного нормативного регулювання. З 1987 року розпочалась робота над укладанням нових основ цивільного, тоді ще союзного законодавства. У 1990 році Закон СРСР «Про власність» третьою статтею «Об'єкти права власності» вперше проголошує право приватної власності на землю і нерухомість: «У власності можуть бути земля, її надра, води, рослинний і тваринний світ, будівлі, споруди, устаткування, предмети матеріальної і духовної культури, гроші, цінні папери та інше майно» [4].

Наша держава здобула незалежність в той час, коли ринкові відносини стрімко зривали штучну греблю планової економіки й командно-адміністративної системи. До написання нової Конституції неможливо було укладати будь-які кодекси, у використанні були старі із змінами й доповненнями. Починаючи з серпня 1995 року діяв координаційний науково-експертний центр, утворений згідно з указом Президента України «Про заходи щодо здійснення правової реформи в Україні», більш відомий як Українська кодифікаційна комісія. Розробка Цивільного Кодексу тривала дванадцять років, а сам закон набув чинності у 2004 році. Здавалося б кодифікація вітчизняного цивільного законодавства мала б розставити всі крапки над «і», та наразі не всі питання мають законодавче вирішення. Зокрема, питання приватної власності та майнові права, що є базовими та фундаментальними основами громадянського суспільства досі перебувають в стані невизначеності й існування численних прогалів у їх нормативно-правовому регулюванні. Причиною цьому є як невігластво населення, так і небажання на офіційному рівні запобігати такому, хоча стаття 57 Конституції України гарантує кожному знати свої права і обов'язки [1, с. 22]. Наслідком – правова незахищеність середньостатистичного громадянина України.

Серед таких питань, що наразі лишаються відкритим і не втрачають своєї актуальності для аграрної держави України, є земельне питання. Попри достатню кількість нормативного забезпечення, механізм набуття права приватної власності на землю залишається складним і заплутаним для середньостатистичного громадянина. Досі не існує спрощеної процедури приватизації землі безпосереднім виробником. Політичне гасло початку дев'яностих років «земля має належати тому, хто її обробляє» потонуло в тоннах казуїстики. Далася взнаки й вищезазначена правова необізнаність населення зі своїми майновими правами, і колізія римського приватного права з основами української національної правосвідомості, згідно якої головною основою права на землю є кількість праці, вкладеної в неї. Така формувалась століттями без вирішальних іноземних впливів і мала би бути орієнтиром для законодавця, ба ні. Гальмування вирішення земельного питання лише віддаляє нашу державу від того формату цивілізованих країн, де право приватної власності є базовим гарантом добробуту й стабільності суспільства. З іншого боку, його вирішення допомогло б уникнути багатьох рудиментів пострадянського періоду, як-от проблема подолання бідності, проблема соціальної несправедливості, забезпеченої старості тощо.

Міжнародні зобов'язання України, як вид нормативно-правових договорів, мають досить широкий простір для застосування. У Постанові Пленуму Верховного Суду України № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» від 1 листопада 1996 року зазначається, що суд не може застосовувати закон, який регулює правовідносини, що розглядаються інакше, як міжнародний договір [5, с. 51]. В цьому контексті важко зрозуміти, чому наша країна досі не ратифікувала Римський статут Міжнародного кримінального суду, підписаний ще 20 січня 2000 року. Набуття чинності першим договором означало б не лише дотримання Україною своїх міжнародних зобов'язань в галузі прав людини, але й створення дієвого механізму їх захисту та реалізації конституційних гарантій. Наразі Україна, як держава, стосовно якої здійснюється агресія, змушена здійснити відступ від деяких своїх міжнародних зобов'язань, про що говориться у Постанові Верховної Ради № 462-VIII від 25 травня 2015 року. Такий крок є вимушеним і тимчасовим. Таким чином, Україна є перспективним партнером і учасником світового співтовариства. Наша держава розуміє виклики постіндустріального суспільства і заявила про свою готовність долати пострадянські рудименти та корупційні явища, що виникли на ґрунті численних прогалин вітчизняного законодавства. Головною проблемою в цьому напрямку, на нашу суб'єктивну думку, залишається відсутність дієвого механізму реалізації конституційних гарантій, а також небажання законодавця враховувати основи української національної правосвідомості.

Література

1. Конституція України. – К.: Юридична думка, 2006. – 120 с.
2. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 р. № 2778-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
3. Цивільне право України: підручник: у 2-х кн. / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт та ін.; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — К.: Юрінком Інтер, 1999. – 864 с.
4. Про власність: Закон СРСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1305400-90>
5. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995-1998). Правові позиції щодо розгляду судами окремих категорій цивільних справ / відп. ред. П. І. Шевчук – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 72 с.

УДК 343.9(477)

Леонов Б. Д., д.ю.н., с.н.с.,
Національна академія СБ України, м. Київ, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Об'єктивний характер зростання ризиків та терористичних загроз, у тому числі й для України, вимагає якісного вдосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом. Антитерористична діяльність організовується за допомогою комплексу заходів різного рівня, змісту і спрямованості.

Відповідно до Концепції боротьби з тероризмом, схваленої Указом Президента України від 25.04.2013 № 230, інформаційне, наукове та інше забезпечення боротьби з тероризмом має, зокрема, включати:

здійснення моніторингу стану і тенденцій поширення тероризму, постійний і своєчасний обмін між суб'єктами боротьби з тероризмом інформацією про реальні і потенційні терористичні загрози;

проведення постійного системного аналізу та багатовимірною комплексного оцінювання причин і умов, що впливають на виникнення та поширення тероризму;

упровадження результатів наукових досліджень у сфері боротьби з тероризмом [1].

Пунктом 1 Плану заходів з реалізації Концепції боротьби з тероризмом, затвердженого розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 № 547-р, передбачено проводити аналіз тенденцій поширення тероризму в Україні та за її межами, причин і умов, що